

Phẩm Thứ Hai: TẬP

*Như lột dần cây chuối
Cuối cùng chẳng có gì
Dựa sáu giới phân tích
Rỗng không cũng như thế
Do vậy Phật chính nói
Tất cả pháp vô ngã
Sáu giới gọi là pháp
Nhưng rõ ràng vô ngã.
Hai nghĩa ngã, vô ngã
Thật chẳng nắm bắt được
Nên Như Lai ngăn ngừa
Hai biên ngã, vô ngã
Thấy, nghe, hiểu, biết, nói
Phật nêu: đều không thật
Hai tướng đối đãi thành
Cả hai như thật không.
Như thật nắm thế gian
Vượt thật cũng vượt giả
Thì thế gian nương thật
Nên rơi vào “có, không”
Nếu pháp chẳng như vậy
Thì tại sao Phật nói
Hữu biên và vô biên
Có hai và không hai.
Phật quá khứ vô lượng
Nay, sau cũng vô số
Nhiều hơn cả chúng sinh
Ba đời do Phật hiển
Thế gian không lâu dài
Đứng về đời mà nói
Thế gian vượt có, không
Sao Phật nói biên hạn
Pháp sâu xa như vậy
Chẳng nói phàm phu nghe
Nói đời như huyễn hóa
Là Phật phương tiện dạy
Ví như hình huyễn hóa*

Sinh diệt vẫn thấy được
Hình này và sinh diệt
Nghĩa thật nắm chẳng có.
Thế gian như huyễn hóa
Sinh diệt có thể thấy
Thế gian và sinh diệt
Về thật nghĩa đều hư
Hình huyễn chẳng hề có
Nơi đến và nơi đi
Chỉ tâm chúng sinh mê,
Do thật có chẳng trụ.
Đời vốn vượt ba đời
Nếu vậy đời nào thật
Lìa ngôn thuyết, có không
“Có, không” thật không nghĩa
Phật dựa nơi Tứ cú
Chẳng hề nói thế gian
Do có, không đều dối
Dối này chẳng hề dối.
Tướng bất tịnh thân này
Cảnh giới trí thô chứng
Thường thường nhìn thấy được
Còn chẳng trụ nơi tâm
Hướng chính pháp vi tế!
Sâu xa không chỗ nương
Tán tâm làm sao chứng
Làm sao vào dễ dàng
Nên Phật mới thành đạo
Liền muốn nhập Niết Bàn.
Do thấy chính pháp này
Sâu xa thật khó hiểu.
Nếu chẳng hiểu đúng pháp
Là làm hại người ngu
Do không nắm như vậy
Rơi vào hố tà kiến
Người biết pháp không rõ
Tự cao khinh thường pháp.
Hủy báng hoại thân mình

Cuối cùng vào Địa ngục
Ví như thức ăn ngon
Ăn nhiều sẽ nguy hại
Nếu như ăn vừa phải
Khỏe mạnh, vui, sống lâu
Nếu chỉ hiểu chính pháp
Gặp khổ cũng như vậy.
Nếu thường hiểu như lý
An lạc và Bồ đề
Người trí đối chính pháp
Lìa hủy báng tà chấp
Từ chánh trí khởi dụng
Nên thành việc như ý
Do chẳng hiểu pháp này
Con người khởi ngã kiến.
Vì thế tạo ba nghiệp
Sinh vào đường thiện, ác
Cho đến chưa chứng pháp
Thường trừ diệt ngã kiến
Thường kính, khởi chánh cần
Tu giới, thí nhĩ nhục ...
Làm việc, pháp đứng đầu
Rồi đến khoảng giữa, sau.
Chân lý không luống dối
Nay sau chẳng trầm luân
Hiện đời được tiếng thơm
Vui, chết không hoảng sợ
Đời sau được giàu vui
Nên thường cung kính pháp
Chỉ pháp là đường chính
Nếu thiên hạ ưa pháp.
Nhà vua theo lòng dân
Nay, sau chẳng bị lừa
Dùng tà pháp trị dân
Vua bị dân chán ghét
Vì thế gian oán ghét
Nay, sau chẳng an vui
Phép vua lừa dối người

Là nạn lớn cõi ác.
Trí ác và mạng tà
Làm sao gọi là chính
Nếu người chuyên lừa người
Sao gọi là việc chính
Bởi vậy nên muôn đời
Thường bị người lừa dối
Làm người ta oán, lo
Là đánh mất đức mình.
Do chỉ biết lợi mình
Nên khiến oán, buồn, não
Bố thí và ái ngữ
Lợi hành và đồng sự
Lấy đó mà trị đời
Là hoàng dương chính pháp
Một lời thật của vua
Như muôn dân tin chắc.
Trọng vọng ngữ như vậy
Đừng để người tin dối
Nói thật ý không trái
Đẹp lòng thường lợi người
Đây gọi là nói thật
Trái lại là nói dối
Như bỏ tiền và trí
Như giấu kín lỗi vua.
Như vậy, vua gian lận
Hại cả đức độ mình
Nếu vua dốt việc xấu
Đức cao, người yêu kính
Bởi vậy dạy mình quân
Nên ưa việc vắng lặng
Nhờ trí, vua khó động
Tự rõ chẳng tin người.
Trọn không bị lừa dối
Nên quyết phải tu trí
Nương để bỏ trí tĩnh
Thì vua đủ bốn thiện
Như chính pháp bốn đức

Trời người đều tán dương
Điều phục nói thanh tịnh
Do Bi, Trí không nhiễm.
Thường ở cùng người trí
Trí pháp vua tăng trưởng
Thuyết thiện người khéo được
Nghe lời thiện cũng khó
Người thứ ba tối thắng
Thường mau hành giáo thiện
Nếu thiện không như ái
Biết rồi phải tu mau
Như vị thuốc tuy đắng
Vì bệnh phải uống vào
Ngôi vua thọ, không bệnh
Thường nhớ nghĩ vô thường.
Kế sinh tâm chán sợ
Sau, chuyên tâm tu tập
Thấy nhất định phải chết
Chết do ác kiến khổ
Người trí hiện tại vui,
Nên chẳng tạo tội lỗi
Thoạt thấy thì không sợ
Thấy rồi sau mới sợ
Nếu một niệm tâm an
Niệm sau sao chẳng sợ
Uống rượu bị người khinh
Hư việc hại sức khỏe
Si mê tạo tội lỗi
Nên người trí bỏ rượu
Những thứ vui cờ bạc
Sinh tham sân dối lừa
Ác khẩu và nói dối
Nên cần phải rời xa
Dâm dục sinh lỗi lầm
Vì nghĩ thân nữ sạch
Tìm xét trong thân nữ
Thật chẳng mấy may sạch
Miệng chứa đầy đờm dãi

Răng, lưỡi dơ, hôi hám.
Mũi hôi, nước mũi chảy
Mắt ghèn, chảy nước mắt
Bụng ruột đầy phần tử
Xương thịt hợp thành hình
Người ngu, do không thấy
Nên mê đắm thân này
Các căn rất ô uế
Là nhân thân chán ghét.
Trong ấy nếu sinh ái
Thì làm sao lìa dục
Ví như đồ phần tử
Heo thích đùa trong đó
Cửa bất tịnh của thân
Đa dục đùa cũng vậy
Sở dĩ cửa này sinh
Vì bỏ thân, cõi dơ.
Người mê, chấp tà ái
Chẳng nhìn lại thân mình
Ông tự thấy một phần
Nào phần tử chẳng sạch
Tụ lại gọi là thân
Vì sao ông ưa đắm.
Đỏ, trắng là giống sinh
Nước dơ nuôi dưỡng nó.
Nếu biết thân chẳng sạch
Có sao sinh đắm ưa
Khối dơ, thật đáng ghét
Da bao bọc nước dơ
Nếu hay nằm trong đó
Thì mê đắm thân nữ
Dù đáng ghét, đáng ưa
Già suy và trai trẻ.
Thân nữ đều chẳng sạch
Ông mê đắm chỗ nào?
Bày dơ, tụ sắc đẹp
Tướng đoan chính, mềm mại
Không nên khởi mê đắm

Thích thân nữ cũng vậy
Trong hôi hám bất tịnh
Ngoài túi da bao quanh.
Đó là tính thân chết
Thấy rồi sao chẳng biết
Da chẳng sạch như áo
Đâu thể tạm cởi giặt
Muôn dơ hợp thành da
Tùy thời rửa thành sạch
Trong chứa đầy ô ố
Ngoài trang sức đáng ghê
Thân này đầy thứ ố
Ông không gớm vì sao?
Nếu ông ghét bất tịnh
Tại sao không chán thân
Hương thơm đồ ăn, uống
Vốn sạch mà thường dơ
Nếu ông thấy chán ghét
Với ô ố mình, người
Tại sao ông không chán
Thân mình, người chẳng sạch.
Như thân nữ chẳng sạch
Thân mình dơ cũng thế
Bởi vậy người lia dục
Gọi tướng trong ngoài là
Chín cửa chảy đồ dơ
Tự thấy, tự tẩy rửa
Nếu không biết chẳng sạch
Mà nói về ái dục.
Hiếm thấy người không biết
Không thẹn và khinh người
Đối thân rất bất tịnh
Nào có lợi cho ông
Muôn chúng sinh do đây
Vô minh che tâm trí
Vì trần dục kết oán
Như chó giành phần dơ
Như ruồi ưa mọt ghẻ

Không ghê mới an vui
Như vậy có dục lạc
Người vô dục vui nhất
Nếu ông nghĩ nghĩa này
Chẳng thể nào lìa dục
Do nghĩ dục thấp hèn
Không tạo tội dâm dục.
Săn bắn nên yếu mạng
Sợ, khổ cùng bức bách
Đời sau ắt chịu báo
Nên phải hành từ bi
Hoặc có người khi thấy
Sinh lòng rất khiếp sợ
Như phẫn làm dơ thân
Sinh ra rắn ác độc.
Người này nếu đến đâu
Mà chúng sinh an lạc
Như mùa hạ đầy mây
Nông phu thấy muốn mưa
Nên ông xả pháp ác
Quyết tâm tu hạnh thiện
Mình, người đều chứng được
Quả Bồ đề Vô thượng.
Nền tảng của Bồ đề
Tâm vững như núi chúa
Tâm bi khắp mười phương
Và trí nưong “không hai”
Đại Vương ông nghe kỹ
Ta sẽ nói ông nghe
Cảm ba mươi hai tướng
Thường trang nghiêm thân ông
Tháp, Thánh, người tôn kính
Cúng dường thường hầu cận.
Chân tay có Luân tướng
Sẽ thành Chuyển Luân Vương
Tay chân mềm, uyển chuyển
Thân có bảy chỗ cao
Do ban thức ăn ngon

Làm người khác no đủ
Thân ngay thẳng đây đặn
Tay, gót chân tròn dài.
Ông sẽ được sống lâu
Nhờ thương kẻ tù, chết
Đại Vương gìn giữ pháp
Khiến thanh tịnh lâu bền
Do đó chân bằng phẳng
Và sẽ thành Bồ tát
Hành bố thí, ái ngữ
Lợi hành và đồng sự.
Nhờ vậy tay có màng
Tám mươi chỉ tay chân
Gót chân cao đáng yêu
Lông xoay vẫn hướng lên
Do thường không từ bỏ
Gốc pháp đã thụ trì
Do cung kính lãnh thụ
Thấu tỏ và khéo léo.
Nên đùi như nai chúa
Có trí lớn, thông minh
Ta có vật người cần
Nay mau chóng ban cho
Nhờ vậy cánh tay lớn
Được làm vua ở đời
Nếu người thân xa nhau
Bồ tát khiến hòa hợp.
Nhờ vậy tướng âm tàng
Thường mặc áo hổ thẹn
Thường ban lâu đài, điện
Da mịn màng đáng ưa
Nên cảm thân sắc trời
Trơn, mịn, sáng, rất đẹp
Nhờ ban sự che chở
Như tôn trọng trưởng thượng.
Được chân lông một sợi
Lông trắng, mặt đoan nghiêm
Thường nói lời ái, thiện

Lại thường thuận chính giáo
Thân trên như Sư tử
Cổ tròn như Cam phù
Xem bệnh cho thuốc thang
Hoặc cấp người nuôi dưỡng.
Nên được tướng nách đầy
Muôn mạch có trăm vị
Pháp sự của mình, người
Thường đứng ra gánh vác
Xương đánh đầu, nhục kế
Vuông cao hơn gò má
Lúc nào cũng khéo nói
Lời êm dịu dễ nghe.
Được tám tướng Phạm âm
Và tướng lưỡi dài rộng.
Đã biết việc có lợi
Thường nói cho người nghe
Tướng đẹp như Sư tử
Mặt vuông thật đáng ưa
Do kính trọng người khác
Thuận theo, làm lý đúng
Răng trắng, đều và khít
Chẳng khác ngọc trên châu.
Do thường nói lời thật
Không nói dối, hai lưỡi
Nên đủ bốn mươi răng
Bằng, trơn, chắc, sạch trắng
Do nhìn thấy chúng sinh
Đẹp, không tham, sân, si
Nên mắt xanh tròn sáng
Khép mở như Ngưu vương
Do lược nói như thế
Tướng đại nhân và nhân
Chuyển Luân Vương, Bồ tát
Đẹp diệu đến như vậy
Có tám mươi vẻ đẹp
Do từ bi sinh ra
Đại Vương! Tôi không nói

*Vì tránh phải dài dòng.
Dù các Chuyển Luân Vương
Đều có tướng tốt này
Sáng sạch và đáng yêu
Nhưng trọn không bằng Phật
Từ tâm thiện Bồ tát
Một niệm sinh một phần
Tướng tốt của Luân Vương
Còn chưa bằng đầy vậy.
Một người muôn ức kiếp
Tu, căn lành tăng trưởng
Với một tướng lông Phật
Còn chưa thể cảm được
Chư Phật và Luân Vương
Mỗi phần trong các tướng
Như đèn đốm mặt trời
Sáng, đẹp khác rất xa.*
